

Farklılaşsak da Fıkralaşsak*

Hrant DINK

Batı, çok kültürlülükle gerçek anlamda henüz yeni tanıyor. Çeşnilikte en farklı kültürlere sahip Amerika'nın geçmişi dahi sadece iki asırlık.

Avrupa ise "**Öteki ile birlikte yaşama**"yı deyim yerindeyse laboratuarda deney yapa yapa üretiyor.

Köklü bir çok kültürlü yaşam geleneği olmadığı için de bizim için sıradan(!) sayılan türban gibi bir konuda apışıp kalıyor, ne yapacağını şaşırıyor.

Fransa tipik bir örnek. Dini simgelerin okullarda kullanılmamasına yönelik yasanın kabulünde yaşanan sancı halen kıvrandırıyor.

Ama adamlara bir diyecek yok çünkü tecrübeleri olmasa da tek kültürlülüğünden çok kültürlülüğe, teklikten birliğe doğru iyi niyetle gün geçtikçe daha iyisini beceriyorlar.

Bizde ise tecrübe var, lakin niyet yok.

Çok kültürlülük kavramına antipati duyan çevrelerimiz hayli kaygılı. En büyük kaygıları da, ön plana çıkmaları halinde farklılıkların giderek fıkralaşması ve birliğimizin, bütünlüğümüzün bozulması.

Birliğimizle bütünlüğümüzle örtülmeye çalışılan ise aslında teklüğümüz.

Hani "**Ne mozaiği lan, mermer**" deyişi vardı ya... İşte o.

Böyle olmasına rağmen. "**Bizde çok kültürlülük zaten var, yenisine ne gerek var ki**" tavrından da bir gıdım taviz verdiğimiz yok.

Rivayete göre bir zamanlar bir arada yaşama muhabbetimiz o denli güçlüymüş ki farklılıklarımızı fıkralaştırır, birbirimizle oynayırmışız.

Yan yana geldik mi bir Türk, bir Kürt, bir Ermeni, bir Yahudi, bir Rum, gayrı tutmayın bizi gitsin.

"Kürt, Türk bir de Ermeni üç arkadaş yolda gidiyorlarmış..." diye başlarmışız birbirimizi "Ti"ye alacak denli atışmaya, sevişmeye. Hey gidi günler hey... Farklılığımıza kızacağımıza, farklılığımızla eğlenirmişiz.

Farklılığı eğlenceye dönüştürmek... İnsanoğlunun uygarlaşmasının gerçek göstergesi belki de bu.

Ama sonra... Gün gelmiş, birbirimizden korkmuş, fıkralarımızı dahi anlatamaz olmuşuz.

Tek'lik adına birçok zenginliğimizi yitirdiğimiz gibi neşemizi de kaybetmişiz.

Tekrar o günlerimizi yakalayabilir miyiz?

Yakalamak için nereden başlamalıyız?

"Siyaset, politika" gibi ürkütücü lafları bıraksak da eğitimden mi başlasak yoksa?

Farklılıklarımızı hiç çıkmamacasına belleğimize kazıyacak ders üniteleri, araştırma konuları mı koysak ders kitaplarımıza?

Belki de en iyisi alfabeden başlamak.

"Ali topu Veli'ye at"ın yanına bir de "**Ali topu Hagop'a at**"ı eklemek.

Beyoğlu gazetesinin Azınlıkları buluşturan bir toplantısında da sormuştum bu soruları, orada da yinelemiştim önerilerimi.

Apoyevmatini gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Mihail Vasiliadis dostum espiyle takıldı bu "**Ali Topu Hagop'a at**" sloganına.

"Vallahi başına iş açacak laf ediyorsun" diyerek esprisini patlattı.

"Ali topu at diyorsun ama ya bu topu Ali bir başka top anlar da askere gittiğinde topu ele geçirdiğinde Hagop'a nişanlarsa ne olacak? Bana ilkokulda böyle öğretiler demez mi?"

Gülüştük bir iyice.

İçimden "İşte bu" diyordum "İşte bu".

Bir farklılığın diğerine endeksli travmatik ya da paranoyak ruh halinin hangi boyutlarda gezinebileceğini gösterse de, yakalamamız gereken birliktelik işte bu.

Farklılıklarımızı fıkralaştırmak...

06-08-2004

*<http://www.birgun.net/bolum-73-yazar-39.html> yazısından alıntıdır.